

UNIVERZITET U BEOGRADU
FAKULTET SPORTA I FIZIČKOG VASPITANJA

**IGRA KRILNOG CENTRA NA PRVENSTVU EVROPE U
KOŠARCI ZA ŽENE – RUMUNIJA / MAĐARSKA 2015.GODINE**

ZAVRŠNI RAD

Kandidat:

Bošnjic Ines

Mentor:

Prof. Dr Saša Jakovljević

Beograd, oktobar 2015

UNIVERZITET U BEOGRADU
FAKULTET SPORTA I FIZIČKOG VASPITANJA

**IGRA KRILNOG CENTRA NA PRVENSTVU EVROPE U
KOŠARCI ZA ŽENE – RUMUNIJA / MAĐARSKA 2015. GODINE**

ZAVRŠNI RAD

Kandidat:

Bošnjic Ines

Datum:.....

Ocena:.....

Komisija:

Red. Prof. dr Saša Jakovljević

Van. Prof. dr Robert Ropret

Ass Radivoj Mandić

Beograd, 2015

SADRŽAJ

1. UVOD	5
1.1. Evropska prvenstva u košarci za žene.....	9
2.ODLIKE I POZICIJA KRILNIH CENTARA U KOŠARCI	10
3. PREDMET, ZADACI I CILJ	12
3.1. Predmet rada.....	12
3.2. Cilj rada.....	12
3.3. Zaacadaci rada	12
4. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	13
4.1 Uzorak istraživanja.....	13
4.2. Utakmice koje su analizirane:	13
4.3. Uzrok varijabli.....	13
4.4. Način prikupljanja podataka.....	14
4.5 Obrada podataka.....	15
5. REZULTATI I DISKUSIJA	15
5.1. Srbija – Turska (četvrtfinnale)	15
5.2. Srbija – Belorusija (Polufinale)	19
5.3. Španija – Belorusija (utakmica za treće mesto).....	22
5.4. Srbija-Francuska (Finlae).....	26
5.5. Sveukupno učešće krilnih centara.....	30
Zaključak.....	34
Literatura.....	35

Sažetak

Predmet rada je igra krilnog centra u 4 najboljih ekipa koje su se pokazale na Evropskom prvenstvu za žene u Rumuniji i Mađarskoj 2015. godine. Cilj rada je da se analizom igre vrhunskih krilnih centara, sagleda njihova uloga u pozicionom napadu odnosno da se kroz njihove elemente tehnike (šut za dva i tri poena, skokovi, blokade) sagleda, tehničko – taktičko spremnost krilnih centara. Iz praćenih varijabli, izvedene su procentualne vrednosti, koje se odnose na procenu učešća napada krilnih centara u odnosu na ukupan broj napada u jednoj ekipi po utakmici, procenat realizovanih i nerealizovanih blokada, skokova i šuteva za dva i tri poena.

Pošto se ukazalo da je pozicioni napad najviše zastupljen u igri, uvidelo se da su krilni centri dosta učestvovali u realizaciji i kreiranju napada (46%). To ukazuje da potrebu da se koriste tehničko – taktičke mogućnosti krilnih centara i da se sve više ukazuje potreba za iskorišćavanjem njegove kreativne igre.

1. UVOD

Inovator košarke je dr Džejms Nejsmit (1861-1939) koji je košarku prvi put predstavio krajem 1891. godine na međunarodnoj YMCA školi u Springfieldu, država Masačusets. Iz ragbija, lakrosa, sokera i igre „patak na steni“ (duck on the rock), rađa se nova igra. Imala je, umesto današnjih koševa, korpe za breskve i nazvana je basketball – košarka! Dana 21. decembra 1891. godine na oglasnoj tabli škole osvanula su 13 originalnih pravila igre, koja sa izvesnim modifikacijama i dan danas važe. Košarka se širi svetom i njena popularnost dobija globalne razmere.

Ni ženski deo populacije nije imun na novostvorenu igru. Za to je odgovorna Senda Berenson, profesorka fizičkog vaspitanja na Smit koledžu. Ona se odmah zaljubila u Nejsmitovu novu igru, prilagodivši pravila ženama 1892. godine. Njen cilj nije bio u takmičenju, već u razvoju saradnje i timskog rada. Prva ženska košarkaška utakmica odigrana je 21. marta 1893. godine na Smit Koledžu, između bruća klase i studentkinja druge klase. Svaki koš vredeo je jedan poen, a krajnji rezultat je bio 5:4 za bruća klase. Posledica toga je širenje na ostale ženske koledže širom Ujedinjenih američkih država, a 1925. godine košarka se igrala u čak 37 američkih država, kako na koledžima, tako i u srednjim školama. Godine 1894. Berensonova izdaje članak o vrednostima ženske košarke u časopisu *Physical Education*, a 1895. godine izlazi pravilnik ženske košarke.¹

¹<http://womenshistory.about.com/basketball/a/timeline.htm>

Slika 1. studentkinje Smit koledža

Amaterska sportska unija (The Amateur Athletic Union – AAU) je napravilo nacionalno takmičenje za žene u košarci. Takav vid takmičenja je značajno doprineo razvoju ženske košarke jer je za žene postojala mogućnost bavljenja košarkom i posle završetka školovanja.

Atmosferu sa jedne ženske utakmice sa YMCA koledža preneo je i New York Times , 1907. godine : „Igra je bila brza i gruba, a devojke su nekoliko puta padale, posle živahnog vrištanja. Bilo je mnogo faulova, ne zbog toga što su devojke bile grube, već što ih je poneo duh takmičenja, te su jedna drugu gurale uz zid, sa ženskom nežnošću“. ²

²<http://attagirl1900.blogspot.rs/search?updated-max=2010-12-29T11:39:00-06:00&max-results=4&start=20&by-date=false>

Slika 2. Ženska utakmica u začetku košarkaške igre

Kod nas, prvi podaci o ženskoj košarci potiču iz 1946. godine, kada je na 1. prvenstvu Balkana u Bukureštu, 21. septembra, seniorska reprezentacija Jugoslavije odigrala premijernu utakmicu. Naša selekcija je ostvarila pobjedu protiv domaće selekcije, rezultatom 23:6. Selektor je bio Bora Jovanović, profesor DIF-a, istaknuti sudija i košarkaški radnik.

Domaćom scenom dominirale su košarkašice Crvene zvezde, sa 15 uzastupnih titula šampiona (1946 – 1960), koje su i činile veći deo reprezentacije. Prvo pojavljivanje reprezentativki na prvenstvima Evrope bilo je 1954. godine, koje je organizovano u Beogradu. Na tom šampionatu, naše reprezentativke su osvojile 5. mesto.

Četiri naredne decenije su obeležene redovnim učešćem naše reprezentacije na šampionatima Evrope, a prva medalja stiže iz Mesine u Italiji, 1968. godine. Najveće uspehe naše reprezentativke postižu osamdesetih godina prošlog veka, pod vodstvom Milana Cige Vasojevića. Naime, u periodu od 1980. – 1988. godine Jugoslovenke osvajaju čak 7 medalja, od kojih su dve olimpijske i jedna zlatna u istoriji ženske košarke (na Univerzijadi).

U 21. veku rezultati koji su bili vredni pažnje su 5. mesto na šampionatu Evrope 2001. u Francuskoj, 4. mesto sa EP u Francuskoj 2013 godine. Na poslednjem EP u Mađarskoj 2015. godine reprezentativke Srbije osvojile su zlatnu medalju.

Najznačajniji uspesi ženske reprezentacije : - OLIMPIJSKE IGRE

Moskva 1980.bronzana medalja

Selektor Milan Vasojević

Seul 1988.srebrna medalja

Selektor Milan Vasojević

- SVETSKA PRVENSTVA

Mesina 1968.srebrna medalja

Selektor Strahinja Alagić

- EVROPSKA PRVENSTVA

Rotterdam 1970.bronzana

Selektor Ladislav Demšar

Poznanj 1978.srebrna medalja

Selektor Borislav Ćorković

Banja Luka 1980.bronzana medalja

Selektor Milan Vasojević

Kadiz 1987.srebrna medalja

Selektor Milan Vasojević

Tel Aviv 1991. srebrna medalja

Selektor Miodrag Vesković

Budimpešta 2015.zlatna medalja

Selektor Marina Maljković

- UNIVERZIJADE

Edmonton 1983.bronzana medalja

Selektor Milan Vasojević

Kobe 1985.bronzana medalja

Selektor Aleksandar Stanimirović

Zagreb 1987.zlatna medalja

Selektor Milan Vasojević

Izmir 2005. srebrna medalja

Selektor Dragomir Bukvić

1.1 Evropska prvenstva u košarci za žene

Evropska prvenstva u košarci se održavaju svake druge godine, pod organizacijom Međunarodne košarkaške federacije (FIBA). Kratki, službeni naziv takmičenja je Eurobasket Womman, na kome uzimaju učešće najbolje košarkaške reprezentacije Evrope.³

Prvo Evropsko prvenstvo održalo se 1958.godine u Italiji. Zatim sledi pauza od 12 godina (do 1950. godine), i od tada se Evropska prvenstva organizuju na svake dve godine. Najviše medalja ima Sovjetski savez sa ukupno 22 medalje, zatim Čehoslovačka sa 15, Bugarska 10, Rusija (kao samostalna država) 8 medalja, Francuska, Španija i Mađarska po 7, a Jugoslavija 6 medalja.

Evropsko prvenstvo se takođe koristi kao kvalifikacionii turnir za plasman na Svetsko prvenstvo i Olimpijske igre. Evropsko prvenstvo za žene za 2015. godinu imalo je 20 učesnika. Domaćin ovog kvalifikacionog turnira bile su dve države i to Rumunija i Mađarska.

U ovom radu će se izdvojiti i analizirati reprezentacije koje su zabeležile prva četiri mesta na ovom Evropskom šampionatu, to jest analizirati igračice na pozicijama krilnog centra i predstaviti njihovu značajnu ulogu u samoj košarkaškoj igri.

³https://hr.wikipedia.org/wiki/Evropska_prvenstva_u_ko%C5%A1arci

2. ODLIKE I POZICIJA KRILNOG CENTRA U KOČARCI

Košarka je sport koji zahteva kolektivnu igru svih pet igrača koja odlikuje i pet različitih pozicija na terenu. Ona obuhvata pet različitih konstitucija igrača koji moraju da obavljaju svoje zadatke. Svaka pozicija karakteriše samog igrača, dok odlučujući faktori koja će koja pozicija biti njemu dodeljena zavisi od tehničko – taktičke, kognitivne, motoričke i drugih sposobnosti.

U savremenoj košarci razlikuju se sledeće pozicije:

- Pozicija 1, organizator igre, voditelj igre, kontrolor lopte (eng. Playmaker, point guard) – organizuje napad čitave ekipe kontrolisanjem lopte i njenim pravilnim upućivanjem saigraču u prilici;
- Pozicija 2, bek šuter, drugi bek, bek realizator, visoki bek (eng. Second guard, shooting guard) – šuter je igrač koji „puca“ prema košu najviše na utakmici i od njega se uglavnom očekuje uspešno izvođenje tih šuteva, dok se u odbrani šuter brine za odbranbene skokove i oduzimanje lopte od protivnika, iako može ponekad igrati i aktivniju odbranu.
- Pozicija 3, nisko krilo (eng. Small forward)
- Pozicija 4, krilni centar, visoko krilo (eng. forward center, power forward) – igra napadački često leđima okrenut ka košu zbog lakšeg primanja lopte od saigrača, dok se u odbrani bori protiv protivničkog krilnog centra ili čuva koš tj. smešten je ispod koša a najčešće blizu koša.
- Pozicija 5, centar – obično koristi masu i visinu svog tela, igra u samoj blizini koša.

Pozicija krilnog centra (od engleskog power forward) se može naći nekim literaturama naziv „post“ zbog pozicije i uloge koje ima. Uloga krilnog centra je veoma slična ulozi klasičnog centra koji igra na nižoj poziciji. Krilni centar kada je u napadu, on obično igra okrenut leđima ka košu, a to se dešava kada je i u odbrani koji se nalazi ispred protivnika koji je najčešće blizu koša i koji je u istoj poziciji kao i on. Što se tiče odgovornosti krilnog centra, on je najčešće pod zadatkom koji se odnosi na skok u odbrani i napadu. Igrači na ovoj poziciji su prosečni šuteri, ali češće realizuju šuteve od klasičnih centara. Obično raspon, to jest karakteristične pozicije za šut su od 3,5 m od koša pa sve do linija 6,75 m u današnjoj košarci.

U modernoj košarci krilni centar zauzima veoma značajno mesto u timu. Odlikuje za kvalitetnu i veoma aktivnu igru na oba kraja terena. Košarka je sport gde uz godinu u godinu raste njen ritam kretanja, gde je fizička spremnost jedan od presudnih faktora, kao i taktički, tehnički i mentalni razvoj samog igrača podižu na sve viši nivo. Dinamička igra kako u odbarani tako i u napadu zahteva ne samo napredovanje samih igrača, već čitavog tima i menjanje strategije čitavih timova. Uloga današnjih krilnih centara se razlikuje od uloge i igre od pre petnaest godina.

Analizirajući njihovu kretanju u samoj igri uočava se različit broj osobina koje poseduju krilni centri. Mogu se boriti sa klasičnim centrima ispod koša, imaju takvu konstituciju da se mogu suprotstaviti sa masom igrača na pozicijama broj 5. Sa druge strane, imaju dobru tehniku upravljanja loptom, za visinu i takvu građu koju poseduju. Mogu lako da učestvuju u prenosu lopte, mogu da budu igrači koji su realizatori „pick end rolla“. Pored jake atletske građe, imaju sposobnost da posle jakog ofanzivnog skoka, mogu brzo da pređu jak i brz dribling i da napadaju na koš.

U odbrani, krilni centri jeste da prvenstveno štite reket i spreče prodor ka košu. Uloga se takođe ogleda da udalje igrače suprotnog tima iz zone reketa i da realizuju što više ofanzivnih skokova. Evropsko prvenstvo za žene na kome se analizirala igra i njihova uloga na poziciji krilnog centra, kao što je već spomenuto, je veoma značajna i višestruka zbog specifične građe i tehnike koje poseduju. Na ovom prvenstvu, igračice koje igraju na poziciju krilnog centra su veoma slične morfološke građe. Visina igračica na ovim pozicijama kretala se od 184cm do 205cm.

3. PREDMET, CILJ I ZADACI RADA

3.1. Predmet rada

Igra krilih centara u pozicionom napadu u utakmicama u kojima je učestvovala ekipa iz Srbije u četvrtfinalu, polufinalu, finalu kao i u utakmici za treće mesto na Evropskom prvenstvu za žene u Rumuniji i Mađarskoj 2015. godine.

3.2. Cilj rada

Cilj rada jeste da se analizom vrhunskih krilnih centara, iz najboljih 4 ekipa Evrope, na Evropskom prvenstvu za žene u Rumuniji i Mađarskoj 2015. godine, vidi uloga krilnog centra u igri pozicionog napada, kontra napadu i ostalim aspektima igre. Takođe da se sagleda koliko je važna ova pozicija u savremenoj ženskoj košarci.

3.3. Zadaci rada

1. prikupljanje literature
2. prikupljanje video snimaka
3. određivanje uzoraka posmatranja
4. definisanje uzoraka varijabli
5. pregled video materijala
6. obrada podataka
7. beleženje rezultata

4. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

4.1. Uzorak istraživanja

Analizom su obuhvaćene utakmice u kojima je učestvovala ekipa iz Srbije i postala aktuelni šampion Evrope. Analizirane su utakmice četvrtfinala, polufinala, finala kao i utakmica za treće mesto. Srbija se sastajala sa sledećim protivnicima: Belorusija, Turska i Francuska.

Utakmice koje su analizirane:

Četvrtfinale: Srbija – Turska 75:63

Polufinale: Srbija –Belorusija 74:72

Finale: Srbija –Francuska 76:68

Utakmica za treće mesto: Španija – Belorusija 74:58

4.2. Uzrok varijabli

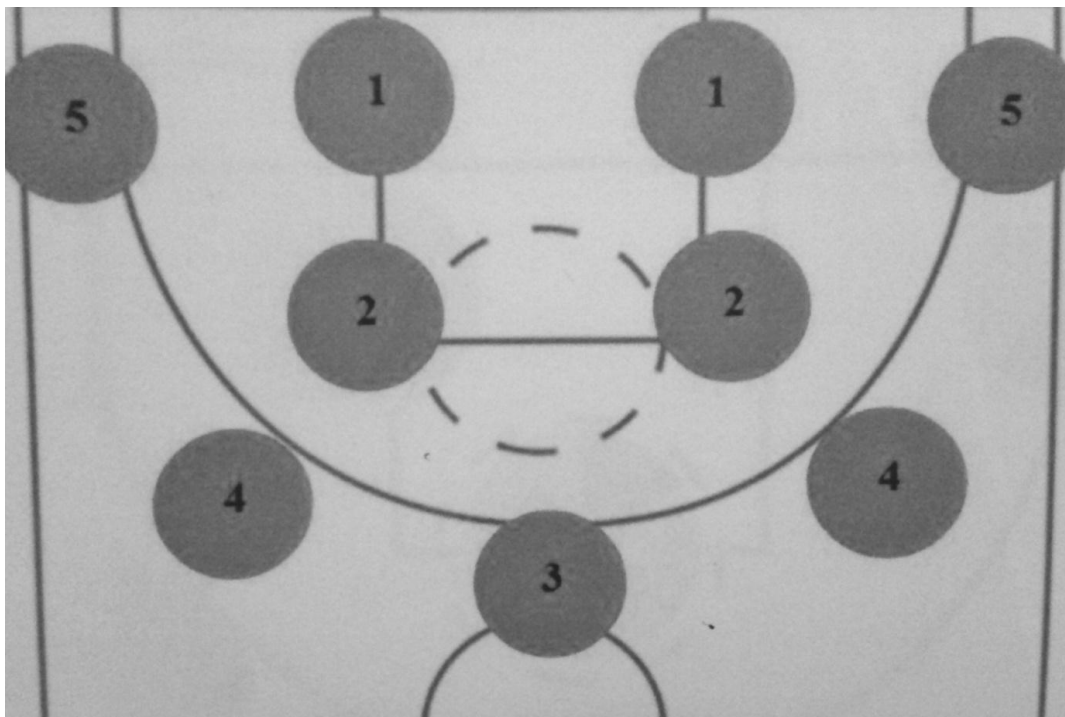
Varijable pozicionog napada:

1. Broj pozicionih napada
2. Broj pozicionih napada u kojima je učestvovao krilni centar

Varijable aktivnosti krilnog centra:

1. Pozicioniranje u napadu
2. Blokada na igraču bez lopte: realizovane, nerealizovane i sa „faulom“
3. Blokada na igraču sa loptom: pick end roll i pick end pop – realizovane, nerealizovane i sa „faulom“
4. Prenos lopte u polje napada
5. Šut za dva poena: broj pokušaja i broj pogđenih
6. Šut za tri poena: broj pokušaja i broj pogđenih
7. Skokovi u napadu
8. Skokovi u odbrani

Slika 3 prikazuje mesta na kojima se krilni centar nalazi prilikom početka pozicionog napada. Koliko je procentualno učestvovao na svakoj od ovih pozicija od ukupno napada biće prikazano u daljem tekstu.

Slika 3. karakteristične pozicije na kojima se krilni centar može naći prilikom ulaska u napad (1 – na ivici reketa, 2 – na penalu, 3 – izvan linije 6,75 m na centru, 4 – izvan linije 6,75 m pod uglom od 45 stepeni, 5 – izvan linije 6,75 u uglu)

Kod blokada na igračima bez lopte, realizovana blokada se odnosi samo ako je iz nje postignut koš. Nerealizovana blokada se odnosi ukoliko igrač iz nje ne dobije loptu, ne otvori se iz bloka, kada je izgubljena lopta, kada je dosudjen faul u napadu, promašen šut ili isteklo vreme napada. Isti princip je korišćen kao na blokadama sa loptom.

4.4. Način prikupljanja podataka

Podaci su prikupljeni pregledom snimaka sa sajta www.livebasketball.tv. Prilikom praćenja izdvojen je poseban list za praćenje rezultata, nakon toga su podaci obrađivani putem Exel programa.

4.5 Obrada podataka

Podaci su obrađeni osnovnom deskriptivnom statistikom i izraženi su u normalnim i procentualnim vrednostima.

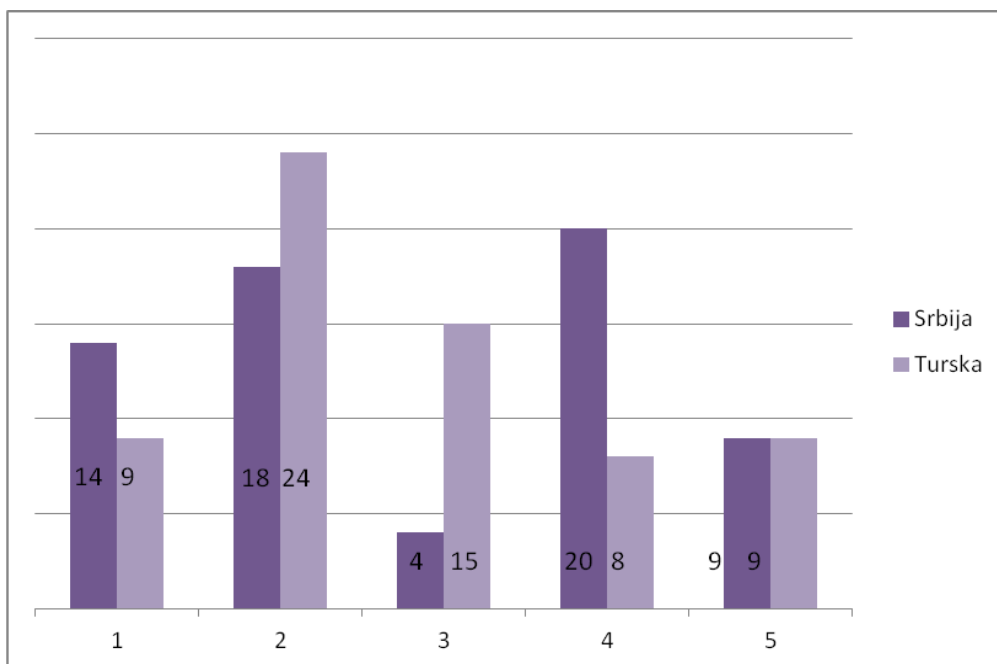
5. REZULTATI I DISKUSIJA

Glavni deo ovog rada jesu četiri utakmice i pet timova koje su se pokazale kao najkvalitetniji timovi na prvenstvu u Evropi za žene, za 2015. godinu. Takmičenje koje se privodi kraju, ekipa koja izgubi nema prava daljeg učešća, pa se primećuje izrazita borbenost tokom utakmica.

Posebna pažnja se osvrta na poziciji krilnog centra, kako se krilni centar, igrač na poziciji četiri kreće i kolika je bitna njegova uloga u samoj igri što uključuje učešće u realizaciji postignutih koševa, kroz broj blokada i skokova.

5.1. Srbija – Turska (četvrtfinale)

U prvoj analiziranoj utakmici, učestvovala su reprezentacija Srbije i Turske, gde je reprezentacija Srbije imala bolji učinak same igre i rezultata. Na slici 4 može se videti broj učešća krilnog centra od ukupnih napada reprezentacije Srbije i reprezentacije Turske što karakteriše skoro identičan učinak igračica sa pozicije krilnog centra od ukupnih napada. Najvećim delom utakmice, reprezentacije Turske koristila je pozicije oko linije penala, dok je reprezentacija Srbije koristila pozicije oko reketa i pozicije van linije 6,75 pod uglom od 45 stepeni (Slika 4). Korišćenje blokada na igračicama bez lopte je iskoristila reprezentacije Turske, dok je reprezentacija Srbije i njeni krilni centri bili više puta učesnici prenosa lopte (Tabela 1).

Slika 4. Pozicija krilnih centara na početku napada

Tabela 1. Realizacija napada preko igrača na poziciji krilnog centra

<u>Srbija</u>			<u>Turska</u>		
Ukupno napada	71	%	Ukupno napada	71	%
Učestvovanje krilnog centra	32	45	Učestvovanje krilnog centra	33	46
Blokada na igraču bez lopte	9	28	Blokada na igraču bez lopte	15	45
Blokada na igraču sa loptom	6	28	Blokada na igraču sa loptom	11	33
Prenos lopte	10	31	Prenos lopte	2	1

Ova tabela karakterisala je skoro identično učešće igračica na poziciji broj četiri, dok što se tiče blokada, primećeno je da je znatno manji broj blokada i sa loptom i bez nje, korišćen sa strane reprezentacije Srbije što je prikazano u tabeli 2 i tabeli 3.

Tabela 2. Blokade koje su izveli igrači na poziciji krilnog centra reprezentacije Srbije

Srbija					
Ukupno				15	
Na igraču bez lopte				6	
Nerealizovan		Realizovan		Fauliran	
6		0		0	
Na igraču sa loptom				9	
Pick ‘n’ roll			pick ‘n’ pop		
4			5		
Nerealizovan	Realizovan	Fauliran	Nearealizovan	Realizovan	Fauliran
3	1	0	5	0	0

Tabela 3. Blokade koje su izveli igrači na poziciji krilnog centra reprezentacije Turske

Turska					
Ukupno			26		
Na igraču bez lopte			15		
Nerealizovan	Realizovan		Fauliran		
12	3		1		
Na igraču sa loptom			11		
Pick ‘n’ roll			Pick ‘n’ pop		
10			1		
Nerealizovan	Realizovan	Fauliran	Realizovan	Nerealizovan	Fauliran
7	3	0	0	1	0

Igračice sa pozicije četiri iz ekipe reprezentacije Srbije postigli su 13 poena, dok iz reprezentacije Turske su postigli 11 poena, što govori opet sličan učinak. Procenat šuta za dva poena reprezentacija Srbije je postigla skoro polovičan učinak, dok za tri poena svega 25 procenata.

Tabela 4. Statistika šuta iz igre krilnih centara

Srbija						
Igrač	Šut za dva poena			Šut za tri poena		
	Realizovano	Ukupno	%	Realizovano	Ukupno	%
1	4	10	40	1	4	25
2	1	1	100	0	0	0
Ukupno	5	11	45	1	4	25
Turska						
Igrač	Šut za dva poena			Šut za tri poena		
	Realizovano	Ukupno	%	Realizovano	Ukupno	%
1	4	9	44	1	3	33
Ukupno	4	9	44	1	3	33

Reprezentacija Srbije je imala znatno više učinka u skokovima u napada, imala je 5 skokova, dok reprezentacija Turske je imala svega 1 skok(Tabela 5).

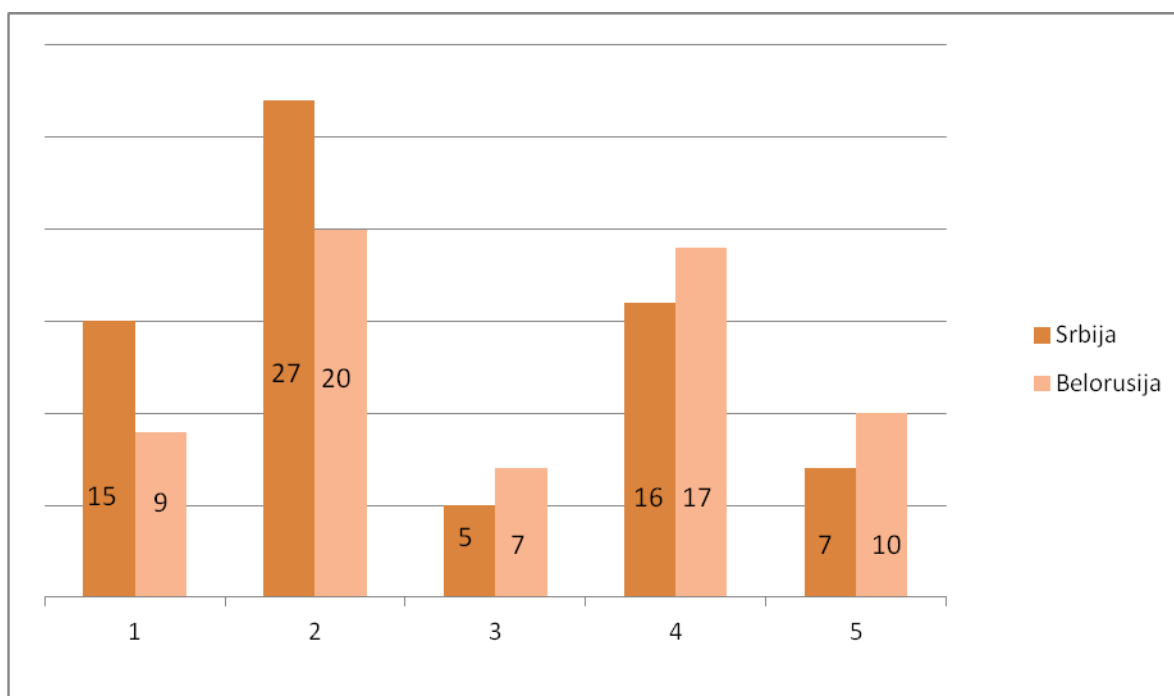
Tabela 5. Skokovi u napadu igrača na poziciji krilnih centara

Srbija			Turska		
Ukupno skokova u napadu		5	Ukupno skokova u napadu		1
Nerealizovan	Realizovan	Fauliran	Nerealizovan	Realizovan	Fauliran
1	3	1	1	0	0

Za vreme ove utakmice moglo se primetiti da je dosta veliki broj učešća igračica krilnih centara, kao i veliki broj saradnje između igračica krilnih pozicija i centara, što je pored ostalih saigračica, doneo ovakav uspeh za reprezentaciju Srbije.

5.2. Srbija – Belorusija (Polufinale)

U neizvesnoj polufinalnoj utakmici reprezentacija Srbije je došla do pobeđe samo sa košom razlike. Ono što je karakteristično za pozicije krilnog centra jeste da je u najvećem delu meča kretnja bila oko linije penala i donjeg posta to jest na ivici reketa, što je i uobičajno (Slika 5). To govori da sa pozicije oko penala predhodi i veći broj blokada igrača sa loptom.

Slika 5. Pozicija krilnih centara na početku napada

U ovoj utakmici se takođe vidi sličan učinak krilnih centara od ukupnih napada obe ekipe. Ono što je vredno spomenuti jeste da reprezentacija Srbije je koristila blokadu krilnog centra 24 puta, dok ekipa Belorusije istu tu blokadu samo 2 puta. Koristeći ovoliki broj blokada, iako su one u većini slučajeva bile nerealizovane sa strane krilnog centra, one su “otvarale” mnoge mogućnosti i veliki broj kretnji za druge igrače u timu, što je time povećano učešće krilnog centra samog pozicionog napada.

Tabela 6. Realizacija napada preko igrača na poziciji krilnog centra

<u>Srbija</u>			<u>Belorusija</u>		
Ukupno napada	70	%	Ukupno napada	74	%
Učestvovanje krilnog centra	36	51	Učestvovanje krilnog centra	33	44
Blokada na igraču bez lopte	24	66	Blokada na igraču bez lopte	2	1
Blokada na igraču sa loptom	14	38	Blokada na igraču sa loptom	18	54
Prenos lopte	3	1	Prenos lopte	3	1

Tabela 7. Blokade koje su igračice izele na poziciji krilnog centra reprezentacije Srbije

Srbija					
Ukupno			38		
Na igraču bez lopte			24		
Nerealizovan		Realizovan	Fauliran		
21		3	0		
Na igraču sa loptom			14		
Pick 'n' roll			pick 'n' pop		
9			5		
Nerealizovan	Realizovan	Fauliran	Nearealizovan	Realizovan	Fauliran
7	2	1	4	1	0

Tabela 7. Blokade koje su igračice izele na poziciji krilnog centra reprezentacije Belorusije

Belorusija					
Ukupno			20		
Na igraču bez lopte			2		
Nerealizovan	Realizovan		Fauliran		
1	1		0		
Na igraču sa loptom			18		
Pick ‘n’ roll			Pick ‘n’ pop		
5			13		
Nerealizovan	Realizovan	Fauliran	Nerealizovan	Realizovan	Fauliran
3	2	0	11	2	0

Igračice na pozicij broj četiri reprezentacije Srbije obeležile su učinak od 14 poena, sa tim da su imale 40 % učinka za šut za tri poena. Sa druge strane reprezentacija Belorusije su postigle samo 8 poena u odnosu na Srbiju, dok za tri poena nije bilo ni pokušaja (Tabela 8).

Tabela 8. Statistika šuta iz igre krilnih centara Srbije

Srbija						
Igrač	Šut za dva poena			Šut za tri poena		
	Realizovano	Ukupno	%	Realizovano	Ukupno	%
1	4	7	57	2	2	100
2	0	2	0	0	3	0
Ukupno	2	9	22	2	5	4

Tabela 9. Statistika šuta iz igre krilnih centara Belorusije

Belorusija						
Igrač	Šut za dva poena			Šut za tri poena		
	Realizovano	Ukupno	%	Realizovano	Ukupno	%
1	3	7	42	0	0	0
2	1	2	50	0	0	0
Ukupno	4	9	44	0	0	0

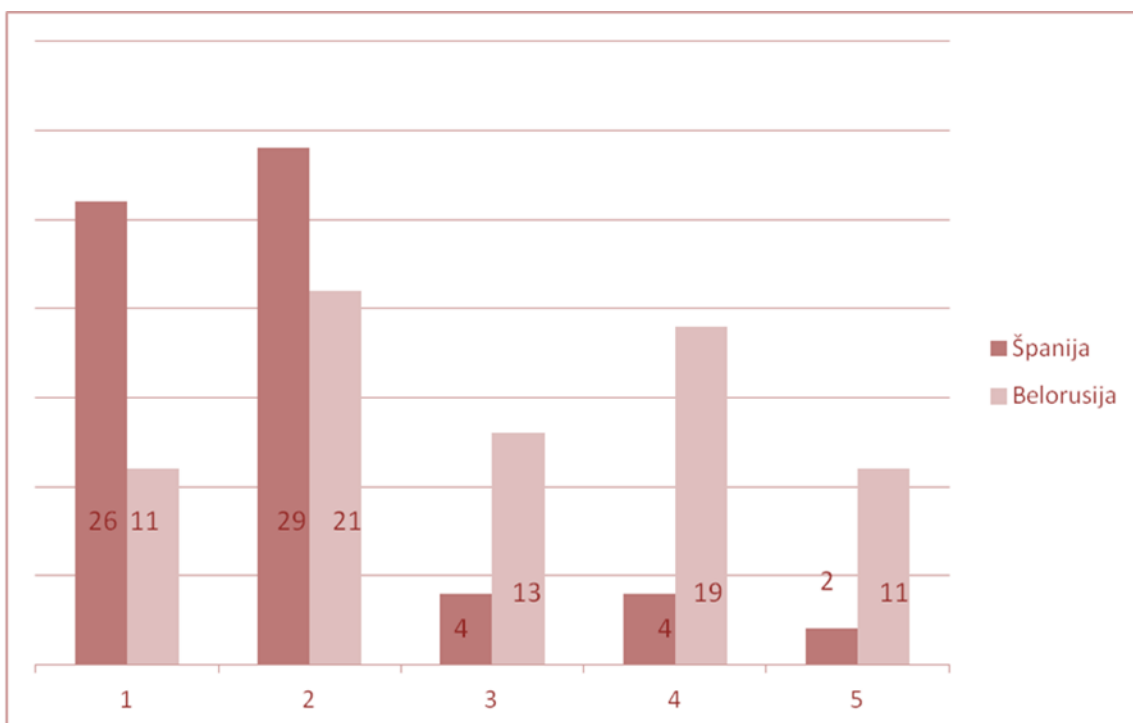
Reprezentacija Srbije je zabeležila 9 skokova, dok je reprezentacija Belorusije imala tri skoka manje.

Tabela 10. Skokovi u napadu igrača na poziciji krilnih centara

Srbija			Belorusija		
Ukupno skokova u napadu		9	Ukupno skokova u napadu		6
Nerealizovan	Realizovan	Fauliran	Nerealizovan	Realizovan	Fauliran
4	5	0	3	3	0

5.3. Španija – Belorusija (utakmica za treće mesto)

U utakmici za treće mesto slavila je ekipa reprezentacije Španije. Ono što karakteriše za ekipu reprezentacije Španije, jeste da su igrači krilnih centara najviše koristili poziciju oko reketa, 29 puta, što i karakteriše veći broj blokada na igračima sa loptom, obično na igrače sa pozicije 1 (Slika 6). Skoro polovičan učinak krilnog centra od ukupnih napada u ekipi reprezentacije Belorusije, ali manji broj korišćenih blokada sa strane krilnog centra kao i u polufinalnoj utakmici. (Tabela 11, Tabela 12).

Slika 6. Pozicija krilnih centara na početku napada

U utakmici za treće mesto slavila je ekipa reprezentacije Španije. Ono što karakteriše za ekipu reprezentacije Španije, jeste da su igrači krilnih centara najviše koristili poziciju oko reketa, 29 puta, što i karakteriše veći broj blokada na igračima sa loptom, obično na igrače sa pozicije 1 (Slika 6). Skoro polovičan učinak krilnog centra od ukupnih napada u ekipi reprezentacije Belorusije, ali manji broj korišćenih blokada sa strane krilnog centra kao i u polufinalnoj utakmici. Što se tiče reprezentacije Španije i igre igračica pozicija broj četiri, iskorišćavanje blokada na igraču sa loptom je skoro dvostruko veći u odnosu na iskorišćavanje blokada na igračima bez lopte (Tabela 11, Tabela 12, Tabela 13).

Tabela 11. Realizacija napada preko igrača na poziciji krilnog centra

<u>Španija</u>			<u>Belorusija</u>		
Ukupno napada	73	%	Ukupno napada	80	%
Učestvovanje krilnog centra	32	43	Učestvovanje krilnog centra	36	45
Blokada na igraču bez lopte	10	31	Blokada na igraču bez lopte	6	17
Blokada na igraču sa loptom	18	56	Blokada na igraču sa loptom	13	36
Prenos lopte	1	0	Prenos lopte	2	1

Tabela 12. Blokade koje su igračice izvele na poziciji krilnog centra reprezentacije Španije

<u>Španija</u>					
Ukupno			28		
Na igraču bez lopte			10		
Nerealizovan		Realizovan	Fauliran		
3		7	0		
Na igraču sa loptom			18		
Pick 'n' roll			pick 'n' pop		
13			5		
Nerealizovan	Realizovan	Fauliran	Nearealizovan	Realizovan	Fauliran
3	10	0	4	1	0

Tabela 13. Blokade koje su igračice izvele na poziciji krilnog centra reprezentacije Belorusije

Belorusija					
Ukupno			19		
Na igraču bez lopte			6		
Nerealizovan	Realizovan		Fauliran		
6	0		0		
Na igraču sa loptom			13		
Pick ‘n’ roll			Pick ‘n’ pop		
10			3		
Nerealizovan	Realizovan	Fauliran	Nerealizovan	Realizovan	Fauliran
9	1	0	3	0	0

Igračica krilnog centra reprezentacije Španije zabeležila je čak 17 poena iz igre I zabeležila učinak od 78 %. Dok su igračice krilnih pozicija reprezentacije Belorusije zabeležile 11 poena iz igre. Zabeležen je i dosta dobar učinak za šut za tri poena (Tabela 14, Tabela 15).

Tabela 14. Statistika šuta iz igre krilnih centara Španije

Španija						
Igrač	Šut za dva poena			Šut za tri poena		
	Realizovano	Ukupno	%	Realizovano	Ukupno	%
1	7	9	78	1	1	100
Ukupno	7	9	78	1	1	100

Tabela 15. Statistika šuta krilnih centara Belorusije

Belorusija						
Igrač	Šut za dva poena			Šut za tri poena		
	Realizovano	Ukupno	%	Realizovano	Ukupno	%
1	2	6	33	1	2	50
2	2	3	66	0	2	0
Ukupno	4	9	44	1	2	50

Tabela 16. Statistika skokova iz igre krilnih centara

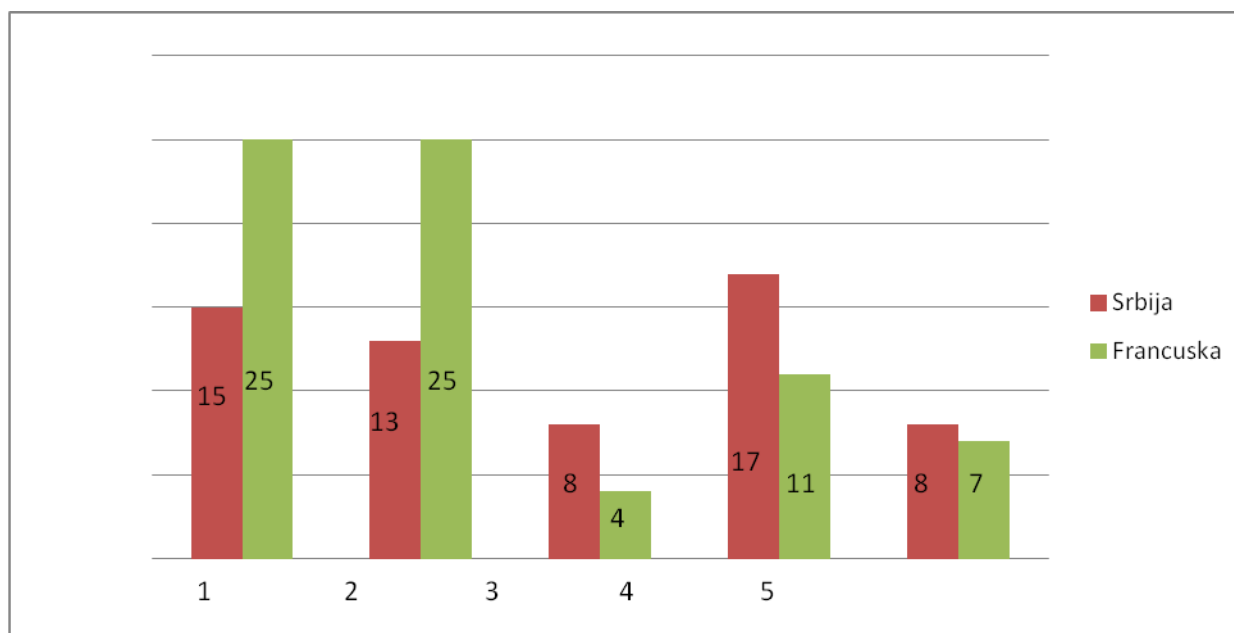
Španija			Belorusija		
Ukupno skokova u napadu		1	Ukupno skokova u napadu		0
Nerealizovan	Realizovan	Fauliran	Nerealizovan	Realizovan	Fauliran
1	0	0	0	0	0

5.4. Srbija-Francuska (Finlae)

Finalnu utakmicu je dobila reprezentacija Srbije. Krilni centri ekipe iz Srbije su bili uglavnom na pozicijama oko donjeg posta to jest kod ivice reketa, kao i van linije 6,75 (Slika 7). Ovu utakmicu karakterisali su veoma sličan broj ukupnih napada kao i sličan broj učešća krilnih centara. Što se tiče korišćenja blokada, uočeno je da ekipa reprezentacije Francuske koristila u većem broju i blokade na igračima sa loptom i blokade na igračima bez lopte (Tabela 17, Tabela 18).

Ono što je važno istaći jeste da je bilo situacija kada je ekipa reprezentacije Srbije igrala sa tri visoka igrača, to govori da igračice sa pozicija krilnih centara su prelazile na poziciju broj 3. To takođe govori da krilni centri se karakterišu brzim pokretima, bez obzira na njihovu visinu.

Sa druge strane, igračiice krilnih centara dolazili su u poziciju broj 5, što govori o tome da imaju sposobnosti da pored izlaska na pozicije sa poludistance, mogu se nositi sa velikim brojem kontakata ispod koša. Obično u tome imaju prednost jer su brže i lakše od svojih protivnca koje se nalaze na pozicijama broj 7.

Slika 7. Pozicija krilnih centara na početku napada

Tabela 17. Realizacija napada preko igrača na poziciji krilnog centra

<u>Srbija</u>			<u>Francuska</u>		
Ukupno napada	71	%	Ukupno napada	73	%
Učestvovanje krilnog centra	33	46	Učestvovanje krilnog centra	34	46
Blokada na igraču bez lopte	15	45	Blokada na igraču bez lopte	24	72
Blokada na igraču sa loptom	11	33	Blokada na igraču sa loptom	14	41
Prenos lopte	7	21	Prenos lopte	3	1

Tabela 18. Blokade koje su izveli igračina poziciji krilnih centara reprezentacije Srbije

Srbija					
Ukupno				26	
Na igraču bez lopte				15	
Nerealizovan		realizovan		fauliran	
13		2		0	
Na igraču sa loptom				11	
Pick ‘n’ roll			pick ‘n’ pop		
6			5		
Nerealizovan	Realizovan	Fauliran	Neerealizovan	Realizovan	Fauliran
4	2	0	3	2	0

Tabela 19. Blokade koje su izveli igračina poziciji krilnih centara reprezentacije Francuske

Francuska					
Ukupno			38		
Na igraču bez lopte			24		
Nerealizovan	Realizovan		Fauliran		
21	3		0		
Na igraču sa loptom			14		
Pick ‘n’ roll			Pick ‘n’ pop		
9			8		
Nerealizovan	Realizovan	Fauliran	Realizovan	Nerealizovan	Fauliran
3	5	1	2	6	0

Igračice krilnih centara u finalnoj utakmici ekipe Srbije postigli su 22 poena, dok igrāčice na pozicijama 4 iz ekipe reprezentacije Francuske jsu postigle 13 poena iz igre, ne računajući poena iz slobodnih bacanja. Ovo odlikuje veliki učinak krilnih centara u samoj finalnoj utakmici.

Tabela 20. Statistika šuta iz igre krilnih centara

Srbija						
Igrač	Šut za dva poena			Šut za tri poena		
	Realizovano	Ukupno	%	Realizovano	Ukupno	%
1	5	10	50	2	3	67
2	2	3	67	0	0	0
3	1	1	100	0	1	0
Ukupno	8	14	57	2	4	50
Francuska						
Igrač	Šut za dva poena			Šut za tri poena		
	Realizovano	Ukupno	%	Realizovano	Ukupno	%
1	4	8	50	0	1	0
2	1	2	50	0	0	0
Ukupno	5	10	50	1	1	100

U tabeli 20 može se videti das u igrāčice krilnih centara u ekipi Srbije imale svega jedan skok, dok u ekipi Francuske igrāčice sa pozicije broj četiri imale dva skoka.

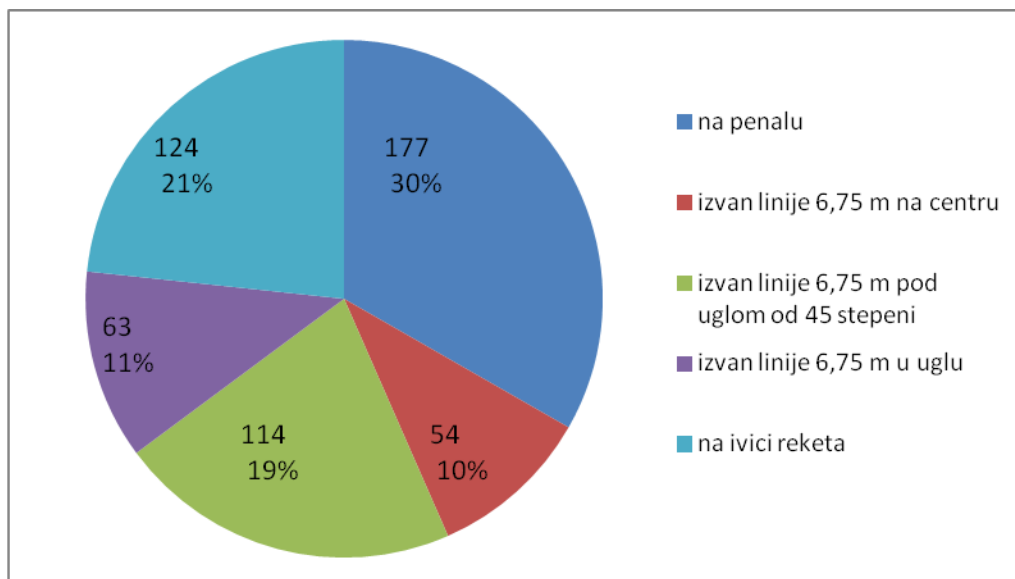
Tabela 21. Skokovi u napadu igrāča na poziciji krilnih centara

Srbija			Francuska		
Ukupno skokova u napadu		1	Ukupno skokova u napadu		2
Nerealizovan	Realizovan	Fauliran	Nerealizovan	Realizovan	Fauliran
0	1	0	1	1	0

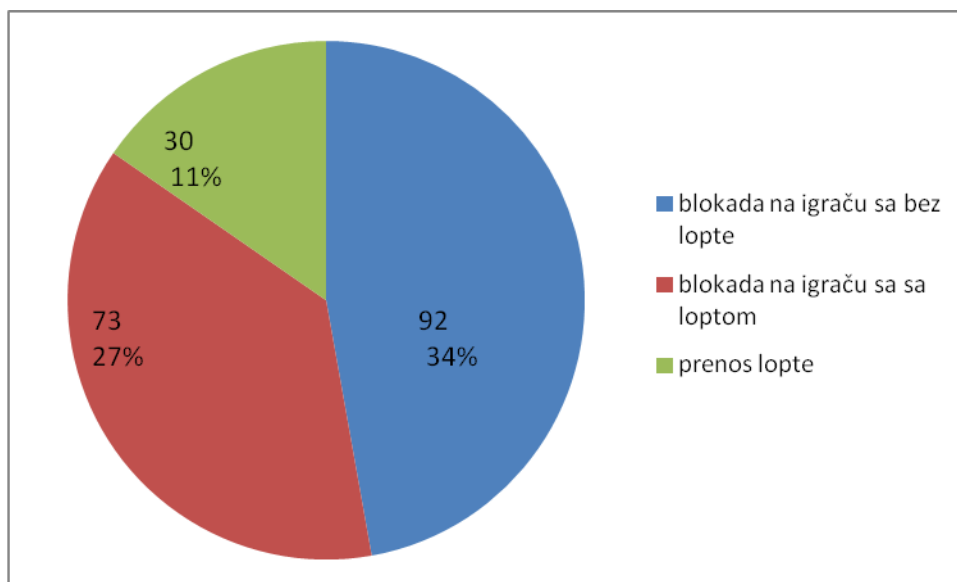
Pobedom nad francuskom reprezentacijom, reprezentacija Srbije postaje prvak Evrope. Interesanto je spomenuti da kada se još sastajala sa reprezentacijom Turske u četvrtfinalu, tada je Turska bila favorit. To samo govori da je Srbija imala još veći motiv za pobedom, jer je na prošlom prvenstvu, izgubila od reprezentacije Turske. Tako se svojim odličnim učinkom domogla finala ove godine.

5.5. Sve utakmice zajedno

Analizirajući sve četiri utakmice, krilni centri su imali veoma važnu ulogu u ovim važnim mečevima, koji su bili tema ovog rada. Ukupno učešće krilnih centara iznosi ... Igrači na ovim pozicijama najčešće su bili na pozicijama u visini penala (Grafik 1).

Grafik 1. Pozicija krilnog centra na početku napada

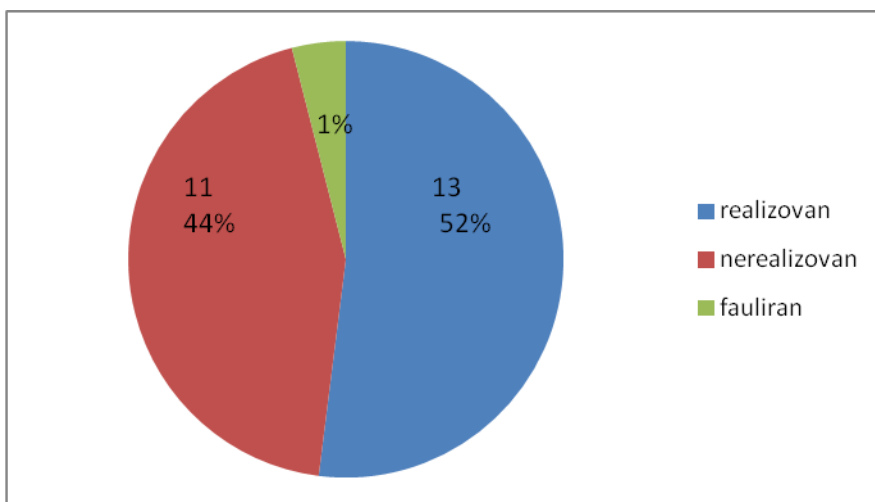

Grafik 2. Učešće krilnog centra u realizaciji napada

Tabela 21. Blokade koje su izveli igrači na poziciji krilnog centra

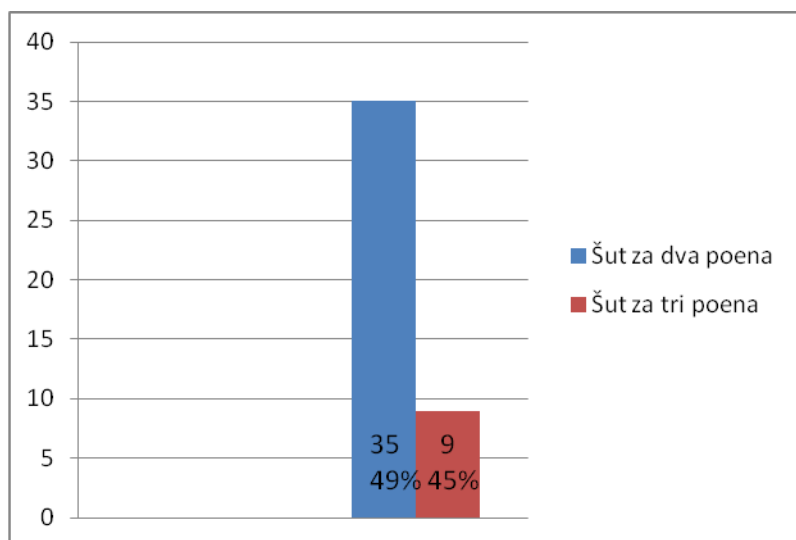
Blokade					
Ukupno			165		
Na igraču bez lopte			92		
Nerealizovan		realizovan	fauliran		
69		23	1		
Na igraču sa loptom			73		
Pick 'n' roll			pick 'n' pop		
57			16		
Nerealizovan	Realizovan	Fauliran	Nearealizovan	Realizovan	Fauliran
49	29	2	37	12	0

Kada su u pitanju skokovi krilnih centara, koji su po teoriji jedan od glavnih zadataka, igračice su postigle solidan rezultat. Imale su više realizovanih skokova nego nerealizovanih, a manji broj sa faulom (Grafik 3). Sa druge strane ovakav broj govori da više skokova realizuju igrači sa pozicije centra, iz razloga što sekrilni centri nalaze na završetku napada dalje od koša u odnosu na igračice koje igraju na poziciji centra. Kada su centri bili u fazi skoka, krilni centri su već u tranziciji ili vraćali su se nazad sprečavajući kontranapade.

Grafik 3. Skok u napadu igrača na poziciji krilnog centra

Ono što je interesantno je to što su igračice na pozicijama krilnih centara imale dosta dobar učinak za tri poena od čak 45%. Ovaj podatak pokazuje da u krilni centri odlični šuteri i van linije 6,75 m, što dodatno iznenađuje protivnika, često se povlačeći, misleći da će napasti koš prodorom ili šutom sa poludistance.

Grafik 4. Šut iz igre igrača na poziciji krilnog centra

Nakon analize krilnih centara kroz pregleda snimaka može se slobodno reći da krilni centri spadaju u najkompleksnije igrače na tehničkom i taktičkom planu. Imaju sposobnost da realizuju poena ispod koša, sa poludistanci kao i sa linije 6,75 m. Često se dešavalo da baš ovi igrači postižu odlučujuće poene, baš zbog toga što protivnika uvek iznenadi brzim prodorom ili neočekivanim šutom. Što se tiče odbrane sposobni su da čuvaju visoke i niske igrače, realizuju defanzivne skokove kao i da blokiraju protivničke šuteve.

Zaključak

U ovom radu analizirano je četiri utakmnice preko kojih je reprezentacija Srbije postala trenutni šampion Evrope. Analizirane su utakmice od četvrt finala pa sve do finalne utakmice, uključujući i utakmice za treće mesto. Smatram da su ove utakmice dobar primer za analiziranje krilnih centara jer se na ovim mečevima upravo nalaze najkompleksniji i najbolji igrači u Evropi pa i šire.

Tokom celog posmatranja, uočeno je da je uloga krilnih centara veoma važna tokom ovog talmičenja. Prvenstveno su krilni centri učestvovali u pozicionim napadima, a najviše na penalu (30 %) i na ivici reketa (22%). Ono što je bitno istaći jesu šutevi za tri poena i njihov procenat realizacije (45%). Ovakav rezultat pokazuje da su igračice na poziciji četiri, koje imaju atletsku građu, sposobne da u jednom napadu realizuju koševе ispod koša, što ukazuje na kontakt sa centrima, dok u sledećem napadu, zbog specifične pozicije, mogu realizovati šutevi sa poludistanci i linije 6,75 m. Uloga koja omogućava razna iznenađenja za protivnika uključujući i ofanzivne skokove, doprinosi boljoj i uspešnijoj košarkaškoj igri uopšte.

Mislim da sam do sada, sa svojim iskustvom, zapazila da se sve više klubova, što se tiče ženske košarke, koristi baš ovakav profil igračica kao su igračice na poziciji četiri. To su igračice koje su atletski građene, imaju brze pokrete ruku i nogu. Ono što je bitno za budući razvoj jeste da mlade igračice budu pod takvim trenažnim procesom da im se razvija dobra tehnika, koja omogućuje elemente brzog i preciznog šuta kao i tehnike koje se primenjuju u blizini koša.

Literatura

1. Karalejić, M., Jakovljević, S. (2011). *Osnove košarke*. Beograd: FSFV
2. Karalejić, M., Jakovljević, S. (2008). *Teorija i metodika košarke*. Beograd: FSFV
3. Karalejić, M., Jakovljević, S. (2009). *Dijagnostika u košarci*. Beograd: FSFV
4. Đukić, N. (2015). Analiza igre krilnog centra u pozicionom napadu u košarci. (Diplomski rad). Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd.
5. Gordana Grubin. (2013). Dostupno na http://en.wikipedia.org/wiki/Gordana_Grubin
6. Evropsko prvenstvo za žene. (2013.). Dostupno na http://sr.wikipedia.org/sr/Evropsko_prvenstvo_za_žene
7. Eurobasket Women France 2013. Dostupno na <http://www.eurobasketwomen2013.com/en/default.asp>
8. Istorija ženske košarke (2011). Dostupno na www.kss.rs/istorijat/istorija_zenske_kosarke.htm
9. Košarka. (2013.) Dostupno na <http://bs.wikipedia.org/>